

НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО ЗАКОНОДАВСТВА, ЯКЕ РЕГЛАМЕНТУЄ ЗДІЙСНЕННЯ КОНТРОЛЮ ТА НАГЛЯДУ У СФЕРІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ В УКРАЇНІ

Богдан Павлович ЛУКІН,

*здобувач Харківського національного
університету внутрішніх справ
<https://orcid.org/0000-0002-4952-7407>*

Аналіз норм чинного законодавства та правозастосовної практики дає змогу говорити про те, що основними проблемами у сфері фізичної культури та спорту є: фінансове та матеріальне забезпечення, що проявляється у недостатньому фінансуванні галузі, застарілості та недостатності матеріальної бази; недостатньо чіткої регламентації повноважень органів управління, неврегульованість діяльності спортивних організацій; відставання в розвитку фізичної культури та спорту від провідних Європейських країн. Перелічені чинники відповідно мають своє відображення в нормах чинного законодавства.

Зауважимо, що аналіз законодавства у галузі регулювання фізичної культури і спорту показує, що відсутні наукове, методологічне і організаційно-управлінське забезпечення розвитку фізичної культури і спорту, не визначена компетенція організацій різного ієрархічного рівня в питаннях формування ресурсної бази фізкультурно-спортивних споруд. Розмитість формулювань зумовлює дублювання функцій з управління на усіх рівнях, що не дозволяє реалізувати ціннісноправову, соціальну і економічну засади законодавчої бази в Україні. Нині чинний Закон України «Про фізичну культуру і спорт», незважаючи на своє концептуальне значення, не систематизує норми спортивного права, як це зроблено у кодифікованих галузевих актах [1, с.117-118]. Питання щодо кодифікації спортивного законодавства має доволі спірний характер. В правовій літературі спортивне право поділяють на приватне спортивне право та публічне спортивне право. Публічне спортивне право пропонуємо визнати підгалуззю Особливої частини адміністративного права. У свою чергу, серед інститутів спортивного права як підгалузі Особливої частини

адміністративного права виділяють наступні: види спорту; ліцензування у сфері спорту; спортивні заходи; спортивна медицина; освіта у сфері спорту; національні збірні команди; спортивне суддівство; спортивні звання, спортивні розряди та спортивні нагороди; матеріально-технічне та фінансове забезпечення у сфері спорту; інформаційне забезпечення у сфері спорту; державний контроль у сфері спорту; адміністративна відповідальність за правопорушення у сфері спорту [2, с.47-48]. Спортивне право можна охарактеризувати як право, що регулюється комплексом правових норм різноманітних галузей права, в якому норми адміністративного права займають провідне місце.

Доцільно підкреслити справедливість висновку О.А. Моргунова про те, що державна політика у сфері фізичної культури і спорту в контексті переходу від парадигми управління людьми та владного розпорядництва до концепції обслуговування громадянського суспільства має бути спрямована на забезпечення прав, свобод та інтересів людини і громадянина на основі побудови партнерських відносин між владою і суспільством, що, в свою чергу, дозволяє вести мову про необхідність правового забезпечення розвитку: 1) професійного спорту та спорту вищих досягнень, що повинно забезпечувати підвищення показників України у міжнародних змаганнях, сприяти формуванню позитивного іміджу держави як на внутрішньодержавному рівні, так і в рамках міжнародного співробітництва; 2) масового спорту задля вирішення проблем тривалості життя, його якості за рахунок покращення здоров'я населення, зменшення алкоголізму, наркоманії, тютюнокуріння та вирішення інших проблем, обумовлених способом життя; для впровадження здорового активного способу проведення дозвілля, сприяння саморозвитку, формуванню розвиненої у всіх планах особистості, особливого типу ідентичності, толерантності та терпимості в суспільстві, засвоєнню культурних норм [3, с.174]. Такі напрямки мають втілюватися в конкретних правових нормах, у тому числі й шляхом деталізацій контрольних та наглядових повноважень органів управління в сфері фізичної культури та спорту як носіїв конституційного обов'язку держави щодо розвитку цієї сфери.

Зважаючи на те, що сфера фізичної культури і спорту, у тому числі в частині здійснення контролю та нагляду, неодмінно пов'язана з різногалузевими нормами, слід зважати на ті процеси, які відбуваються у цих галузях. Наприклад, сфера фінансового контролю, як зазначає К.В. Пивоваров, на сьогодні система державного внутрішнього фінансового контролю в Україні лише частково враховує основні принципи систем державного внутрішнього фінансового контролю у країнах ЄС. Складовими зазначених систем у країнах ЄС є фінансове управління і контроль, внутрішній аудит та їх гармонізація на центральному рівні. Понятійна база державного внутрішнього фінансового контролю, яка застосовується у законодавстві, науковій та практичній діяльності в Україні, не узгоджується з понятійною базою, визначеною документами ЄС. Зокрема, поняття «фінансове управління і контроль», визначене базовими документами ЄС, вживається в Україні як «внутрішньогосподарський (управлінський) контроль». Поняттю «фінансовий контроль» найбільше відповідає широке за змістом поняття «фінансове управління». «Державний аудит» в Україні розуміється як різновид або форма державного фінансового контролю, проте поняття «внутрішній аудит» не має аналогів. На думку автора, понятійна база державного внутрішнього фінансового контролю має ґрунтуватися на вимогах ЄС до управління державними фінансами, а також базових документах Міжнародної організації вищих органів контролю державних фінансів. Застосування такої понятійної бази відповідатиме процесу адаптації законодавства України до законодавства ЄС. З поміж іншого, основними напрямками вдосконалення бюджетного контролю в сучасних умовах економіки України повинні стати: створення єдиного правового поля розвитку системи бюджетного контролю та законодавчого закріплення за його суб'єктами контрольних функцій; формування нових та вдосконалення чинних процедур бюджетного контролю; удосконалення методів бюджетного контролю; оптимізація організаційних структур бюджетного контролю [4]. Вдосконалення фінансового та бюджетного контролю має особливе значення для сфери фізичної культури і спорту, адже нині саме за рахунок бюджетних коштів відбувається основна підтримка цієї сфери суспільного буття.

Підсумовуючи викладене, можна зробити висновок про те, що адміністративне законодавство, яке регулює здійснення контролю та нагляду у сфері фізичної культури і спорту в Україні, потребує комплексного вдосконалення. З одного боку, мова йде про покращення правових норм окремих галузей права, що стосуються контролю у сфері фізичної культури та спорту, зокрема господарського, податкового, та інших. З іншого боку, існує необхідність у комплексному вдосконаленні спортивного законодавства, яке регулює основні засади реалізації фізичної культури та спорту в Україні. При цьому ми висловлюємо підтримку тим науковцям, які вважають недоречним прийняття єдиного кодифікованого нормативно-правового акту на кшталт Спортивного кодексу через очевидне виникнення суперечностей між низкою нормативно-правових актів, що визначають, у тому числі контрольні та наглядові повноваження суб'єктів управління окремих галузей права, які стосуються фізичної культури та спорту, – та нормами пропонованого окремими актами Спортивного кодексу. До перспективних напрямків вдосконалення адміністративного законодавства, яке регламентує здійснення контролю та нагляду у сфері фізичної культури і спорту, слід віднести:

- організаційний щодо оптимізації центрального органу державної влади, що опікуватиметься питаннями фізичної культури та спорту в комплексі з іншими пов'язаними питаннями, охороною здоров'я, що відповідатиме загальному змісту обов'язку держави, визначеному Конституцією України, в якій обов'язок держави дбати про фізичну культуру та спорт включено до статті, що закріплює право на охорону здоров'я та санітарно-епідеміологічне благополуччя;

- прогностичний, що вбачається у необхідності законодавчого виокремлення та забезпечення пріоритетних сфер розвитку фізичної культури та спорту, наприклад, фізичної культури міського населення, фізичної культури та реабілітації військовослужбовців тощо – з визначенням відповідальних суб'єктів з колом контрольних та наглядових повноважень в цій сфері;

- функціонально-управлінський щодо визначення чітких повноважень органів управління в сфері фізичної культури та спорту, зокрема, напрямків, форм і методів здійснення ними контрольних та наглядових повноважень;

- податковий щодо зменшення податкового навантаження та тиску на суб'єктів господарської діяльності, що реалізують фізичну підготовку військовослужбовців, здійснюють свою діяльність у визначених на загально-державному рівні пріоритетних сферах розвитку фізичної культури та спорту.

Список використаних джерел:

1. Завальнюк О. Юридичні засади регулювання сучасної спортивної діяльності. *Політологічний вісник*. 2014. № 76. С. 109–120
2. Джафарова О. В., Іванцов В. О. Спортивне право як підгалузь Особливої частини адміністративного права. *Юрист України*. 2011. № 3 (16). С. 44-49.
3. Моргунов О.А. Державна політика у сфері фізичної культури і спорту як об'єкт публічного адміністрування: питання сьогодення. *Наукові записки [Центральноукр. держ. пед. ун-ту імені Володимира Винниченка]. Сер.: Право*. 2022. Вип. 12. С. 171-175.
4. Пивоваров К. В. Шляхи удосконалення системи фінансового контролю в державному управлінні України. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. № 4. 2016. URL: <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=966>